خبر

غیررسمی‌های قبلی درباره چه بود؟

مستندهای غیررسمی، که تولید مؤسسه پژوهشی ـ فرهنگی انقلاب اسلامی است، قرار است مخاطبان را با روایتی دست‌اول اما کمتردیده‌شده از زندگی سیاسی ـ فرهنگی رهبر انقلاب آشنا کند. در این مستندها، مخاطب با زندگی یک شخصیت انقلابی ـ دینی آشنا می‌شود که در دایره ارتباطاتش طیف وسیعی از کنشگران اجتماعی و فرهنگی کشور قرار دارند و در همه این زمینه‌ها دغدغه‌های مشخص و منظومه فکری قابل ردیابی دارند. اولین قسمت غیررسمی درباره دیدارهای پنجشنبه رهبر انقلاب با راویان دفاع‌مقدس بود. در دومین قسمت، دیدارهای ایشان با گروهی از هنرمندان و فعالان فرهنگی به تصویر کشیده شد و در سومین قسمت، دیدار و گفت‌وگوی رهبر انقلاب با چهره‌های برجسته دانش و فناوری به مخاطبان نمایش داده شد. در چهارمین قسمت، دیدارهای رهبر با گروهی از طنزپردازان کشور به نمایش درآمد و در پنجمین بخش، دیدار رهبر انقلاب با فعالان جهادی موضوع مستند غیررسمی بود.

برای دیدن مستند غیررسمی ۱ کیوآرکد را اسکن کنید
برای دیدن مستند غیررسمی ۲ کیوآرکد را اسکن کنید
برای دیدن مستند غیررسمی ۳ کیوآرکد را اسکن کنید
برای دیدن مستند غیررسمی ۴ کیوآرکد را اسکن کنید
برای دیدن مستند غیررسمی ۵ کیوآرکد را اسکن کنید

حاشیه‌نگاری خبرنگار «جام جم» از مستند «غیررسمی۶»

شیفته کتاب

برش

آیت‌ا... خامنه‌ای، چطور «سایه» را متعجب کرد؟

هوشنگ ابتهاج (ه. الف. سایه) از شاعران مشهور جریان چپ در ایران است. او در ابتدای انقلاب مدتی به‌دلیل همین گرایش‌های چپ‌گرایانه به زندان افتاد. می‌گویند در جریان سفر آیت‌ا... خامنه‌ای به تبریز در دوران ریاست‌جمهوری و دیدار ایشان با مرحوم شهریار، شهریار از ایشان به‌اصرار می‌خواهد زمینه آزادی سایه را از زندان فراهم کنند که این اتفاق می‌افتد. رابطه میان سایه و مسئولان جمهوری اسلامی به‌خصوص آیت‌ا... خامنه‌ای همواره مورد سؤال اهالی فرهنگ و هنر بوده است. در مستند غیررسمی ۶ به روایت جالب و دست‌اولی از این مسأله برمی‌خوریم. در پاییز ۱۳۹۵ یک روز کسی دفترچه‌ای حاوی شعر برای رهبری می‌فرستد. رهبر وقتی این بسته را باز می‌کنند و شعرها را می‌خوانند از سبک شعرها متوجه می‌شوند که این اشعار متعلق به سایه است. رهبری بلافاصله از محسن مؤمنی‌شریف، رئیس وقت حوزه هنری می‌خواهند که این دفترچه را به دست سایه برسانند. مؤمنی‌شریف به اتفاق فاضل نظری که آن زمان معاون حوزه هنری بود، به در خانه سایه می‌روند و خود سایه در را روی آنها باز می‌کند. وقتی دفترچه را می‌بینند می‌گوید: «خودش هست و خودش نیست» و توضیح می‌دهد این دفترچه اشعار اوست که کسی آن را پیدا و شعرها را رونویسی کرده و دستخطش از خود سایه هم بهتر است. سایه می‌گوید که دو دفتر از شعرهایش را سال‌ها قبل گم کرده و این دفتر یکی از آنهاست. سایه خیلی تحت تأثیر این اتفاق قرار می‌گیرد و از مؤمنی‌شریف و فاضل نظری می‌خواهد از طرف او از رهبری تشکر کنند که با این همه مشغله، به یاد او هم هستند.

آرش شفاعی
گروه فرهنگ و هنر

فیلم مستند غیررسمی ۶ که دیروز از شبکه‌های سوم و افق صداوسیما پخش شد و در سایت خامنه‌ای‌دات‌آی‌آر بارگذاری شده، روایتی است از انس دیرینه رهبر انقلاب اسلامی با کتاب و اهل فرهنگ و قلم. این فیلم را که مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌ا... خامنه‌ای منتشر کرده، مستندی است به کارگردانی سید محمدعلی صدرنیا که پیشتر نیز کارگردانی بخش‌های پیشین این مستند را برعهده داشت. در این نوشتار قصد داریم نگاهی به این فیلم مستند و موضوعات مطرح‌شده در آن بیندازیم. این مطلب خوانندگان را با برخی اطلاعات لازم برای بهره‌مندی بهتر و بیشتر از «غیررسمی۶» آشنا می‌کند و توضیحاتی تکمیلی درباره برخی افراد و شخصیت‌های فرهنگی مهم ارائه می‌کند که در فیلم فرصت آشنا شدن مخاطب با آنان فراهم نشده است. توصیه می‌کنیم این فیلم مستند را با هر دیدگاه سیاسی که دارید، ببینید؛ چراکه این فیلم، تنها روایتی از زندگی فرهنگی یک شخصیت سیاسی نیست بلکه در بخش‌هایی دارای سندیت تاریخی و نمایش‌دهنده نکات و لحظاتی نادیده از زندگی رهبر انقلاب نیز هست.

همیشه در بیان شخصیت‌های فرهنگی، هنری و حتی سیاسی شنیده‌ایم که آیت‌ا... خامنه‌ای رهبر انقلاب اسلامی، علاوه بر این‌که یک شخصیت سیاسی و رهبر نظام سیاسی کشور باشد، چهره‌ای فرهنگی بوده و هستند و انس و علاقه ایشان به کتاب و هنر، به سال‌های دور و دوران جوانی ایشان بازمی‌گردد. اما کمتر کسی به ریشه‌های این انس و علاقه طولانی پرداخته که باعث شده ایشان حتی در تمام سال‌هایی که وقت‌گیرترین مشاغل رده‌بالای کشور را مدیریت می‌کرده، از کتاب و مطالعه غافل نماند. در این مستند، پاسخی برای این پرسش می‌توان یافت، آن هم از زبان خود رهبر انقلاب. آیت‌ا... خامنه‌ای دلیل اصلی علاقه به کتاب در خانواده خود را انس همیشگی پدرشان با کتاب می‌دانند. پدر ایشان آیت‌ا... سیدجواد خامنه‌ای از علمای مشهور و مورد وثوق مردم مشهد بود. ایشان از علمای بزرگ حوزه نجف یعنی حضرات آیات میرزامحمدحسین نائینی، سیدابوالحسن اصفهانی و آقاضیاءالدین عراقی اجازه اجتهاد داشت و به گفته رهبر انقلاب، در تمام طول زندگی خود، شب‌ها دیرتر از تمام اهل خانه می‌خوابید و زودتر از اهل خانه بیدار می‌شد و همیشه کتابی در دست داشت و مشغول مطالعه بود؛ تصویری که از پدر در ذهن فرزندانش باقی مانده با چای و کتاب همراه است و همین عشق و شیفتگی به مطالعه، فرزندان او را هم کتابخوان و کتاب‌دوست بار آورد. آیت‌ا... خامنه‌ای پدر در سال‌های آخر زندگی و به‌دلیل کهنسالی دچار ضعف و بیماری شد و بینایی خود را از دست داد و پسرش سیدعلی، ساعت‌ها برای او کتاب می‌خواند و نمی‌گذاشت محرومیت پدر از نعمت بینایی، باعث محرومیت او از مطالعه شود.

روحانی «وبر» خوان

علاوه بر پدر، مادر آیت ا... خامنه‌ای هم زنی اهل ادبیات و دوستدار شعر و به‌خصوص شیفته حافظ بود و همین علاقه والدین به ادبیات و فرهنگ، فرزندان خانواده را دوستدار کتاب کرده بود. سید علی، پسر دوم خانواده دایره مطالعات وسیعی داشت و نه‌فقط کتاب‌های مربوط به علوم اسلامی را مطالعه می‌کرد، کتاب‌های ادبی و رمان‌های برجسته جهان را هم در همان دوران نوجوانی و جوانی خوانده بود. بخشی از این کتاب‌ها را در کتابخانه بزرگ و تاریخی آستان قدس رضوی در جوار حرم مطهر امام رضا(ع) می‌خواند و بخشی دیگر را از یک کتابفروشی قدیمی در مشهد کرایه می‌کرد. البته این کتابفروش بعد از مدتی از سرعت مطالعه آقای خامنه‌ای نوجوان عصبانی شد، چون او هر کتابی را که کرایه می‌کرد، یک‌شبه می‌خواند و پس می‌داد و همین باعث می‌شد او چندان سودی از این مشتری دائمی خود نداشته باشد. آیت ا... خامنه‌ای در دوران طلبگی هم این مطالعات را پیگیری کرد، ضمن این‌که ذوق شعری باعث شد کم‌کم به جلسات ادبی و شعری مشهور مشهد مانند جلسه شعر مرحوم محمود فرخ، راه یابد و در آنجا با برخی چهره‌های مشهور ادبی معاصر مانند مرحوم اخوان ثالث آشنا شود. وارد شدن ایشان به فعالیت‌های سیاسی و مبارزاتی هم از عشق و علاقه به کتاب کم نکرد به گونه‌ای که وقتی در سال ۱۳۵۶ او را به ایرانشهر تبعید کردند، نخستین کاری که در این شهرکرد، پیدا کردن کتابخانه عمومی بود که به محل مراجعه و مطالعه هرروزه ایشان تبدیل شد. آقای خامنه‌ای در همین کتابخانه بود که مجموعه آثار ماکس وبر، نظریه‌پرداز مشهور آلمانی را خواند و از آثار او یادداشت برداری کرد. در کوران مبارزات مردم که منجر به پیروزی انقلاب شد، آیت ا... خامنه‌ای در صف نخست بود اما این تلاش‌های سیاسی و اجتماعی باعث نمی‌شد کتاب از دست او بیفتد. در تحصن ۱۴ روزه مردم مشهد در اعتراض به تهاجم وحشیانه نیروهای نظامی به بیمارستان امام رضای مشهد، هرگاه فراغتی به دست می‌آورد به کتاب خواندن مشغول می‌شد و تنها فردی از علما بود که در آن دوران سخت در دستش می‌شد کتاب دید. علی لاریجانی خاطره جالبی از آن روزها تعریف می‌کند. یکی از روزهایی که روحانیان در دانشگاه تهران تحصن کرده بودند، آقایان خامنه‌ای، مطهری و هاشمی رفسنجانی در خیابان‌های اطراف دانشگاه به قدم زدن و گفت‌وگو می‌پردازند و میان آقای خامنه‌ای و شهید مطهری بحثی درباره شعر درمی‌گیرد که در این میان آقای رفسنجانی که اطلاعات و علاقه چندانی به شعر نداشته به این دو نفر اعتراض می‌کند که حالا چه وقت حرف زدن درباره شعر و شاعری است!

حافظه یک کتابخوان حرفه‌ای

در مستند غیررسمی ۶ با نمونه‌های جالبی از شگفت‌زده شدن مخاطبان از حافظه ادبی و دامنه گسترده کتاب‌هایی که رهبر انقلاب آنها را مطالعه کرده است، می‌بینید. بخش عمده‌ای از این مستند به بازدیدهای رهبر انقلاب از نمایشگاه کتاب اختصاص دارد. رهبر انقلاب در این دیدارها از غرفه‌های مختلف با موضوعات متنوع بازدید می‌کنند، با مسئولان غرفه‌ها چای می‌خورند و با آنان گفت‌وگویی صمیمانه دارند. برای مثال در یک غرفه کتاب‌های عمادالدین باقی و آیت‌ا... منتظری را می‌فروشند و در غرفه دیگری کتاب‌های شطرنج و موسیقی و رهبر با مسئولان این غرفه‌ها با صمیمیت به صحبت می‌پردازند. گاهی هم صاحبان غرفه‌ها اصرار دارند کتابی به ایشان اهدا کنند اما رهبر، کتاب‌ها را می‌خرند و به گفته خودشان کتاب فروختن به ایشان خیلی آسان است. البته در این میان چفیه خواستن صاحبان غرفه‌ها از رهبر هم امر رایجی است که همیشه با پاسخ مهربانانه رهبر مواجه می‌شود. اما بخش قابل توجه این دیدارها، اطلاعات ادبی رهبر است. این اطلاعات از کتاب‌ها و ناشران قدیمی تا کتاب‌ها و ناشران جدید را دربرمی‌گیرد حتی رهبر درباره «باب راس» هم اطلاعات دارد، بیژن عبدالکریمی را می‌شناسد، کنت مونت کریستو را در جوانی خوانده است و حتی از ترجمه ترکی کتاب هم ایراد فنی می‌گیرد و البته یک ترجمه منتشرنشده از جبران خلیل جبران دارد. یک نمونه جالب وقتی است که ایشان به ناشری می‌گویند کتاب قطور «خانواده تیبو» نوشته روژه مارتن دوگار نویسنده فرانسوی و برنده جایزه نوبل ادبیات را خوانده‌اند و باعث تعجب این ناشر می‌شود.

رمان خانواده تیبو به بررسی وقایع اروپا در سال‌های ابتدایی قرن بیستم و سال‌های جنگ اول جهانی می‌پردازد و زندگی یک خانواده توانگر فرانسوی را توصیف می‌کند که فرزند کوچک این خانواده، ژاک تیبو با روح سرکش و رام نشدنی‌اش سرنوشت خود را در دنیای پیرامونش می‌جوید و خانواده را ترک می‌گوید. رهبر به ناشر این کتاب می‌گویند که یک روز آقای عبدالحسن نجفی، مترجم کتاب پیش ما آمدند و وقتی به ایشان گفتم که شما مترجم کتاب خانواده تیبو هستید، آقای نجفی حتی از این‌که من اسم این کتاب را هم بلدم، تعجب کردند و وقتی نقدی درباره کتاب گفتم، ایشان با تعجب گفت: شما این کتاب را خوانده‌اید؟!

رودررو با افراط و تفریط

در سال‌های نخست انقلاب و به دلیل هرج و مرجی که در آن دوران در کشور روی داد، شاهد برخی افراط‌گری‌ها در کار دادگاه‌ها و کمیته‌های انقلاب بودیم که بخشی از آن دامن هنرمندان و اهل فرهنگ را گرفت. در آن زمان شخصیت‌هایی مانند مطهری، بهشتی و خامنه‌ای در برابر افراطی‌ها و تندروها می‌ایستادند. به گفته حداد عادل، آقای خامنه‌ای بارها از ابتدای انقلاب به وی درباره شخصیت‌های فرهنگی توصیه می‌کرده‌اند و می‌گفته‌اند برو درباره وضع زندگی این افراد تحقیق کن و مطمئن باش که مشکلی نداشته باشند. حتی کسانی که از نظر سیاسی مرام مخالفی با رهبری داشته‌اند، موردتوجه و دغدغه ایشان بوده‌اند تا در حکومت جمهوری اسلامی حقی از آنان خورده نشود و مورد ظلم واقع نشوند. اما از سوی دیگر، رهبری در سیاست‌گذاری فرهنگی خود، هممچنان که در برابر افراط ایستاده‌اند، در برابر تفریط هم ایستاده‌اند. ایشان همواره در برابر آثار فرهنگی سخیف و کم‌ارزش موضع روشنی گرفته‌اند. در همین مستند، می‌بینیم که وقتی در یک غرفه با مجموعه‌ای از کتاب‌های کم‌ارزش و دارای محتواهای سست مواجه می‌شوند، می‌گویند: «همه‌اش پوچ است» یا در برابر خط نفوذ فرهنگی حساسیت دارند و به وزیر وقت ارشاد کتابی را معرفی می‌کنند که در آن خود غربی‌ها از جریان‌سازی فرهنگی سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا در کشورهای مختلف جهان گفته‌اند. این توجه همزمان به تکریم و توجه به اهل فرهنگ و بی‌پناه نگذاشتن آنها در برابر تندروهای سیاسی در دوره‌های مختلف از یک سو و توجه به حفظ سلامت جامعه در برابر تندروی‌ها و خط‌شکنی‌های فرهنگی و اخلاقی، از سوی دیگر وجه مشخصه شیوه مدیریت فرهنگی رهبری است. بخش مهمی از این جامعیت در نگاه، مدیون وسعت مطالعه و دایره بزرگ آگاهی‌های کسب‌شده از طریق خواندن و تجربه است. علی لاریجانی در این مستند، حرف جالبی می‌زند. او می‌گوید: «سیاستمداران معمولا فقط بولتن می‌خوانند تا کتاب اما رجال انقلابی در ایران در کل متفاوت و همواره اهل مطالعه بودند. البته بعضی رجال انقلابی ما در یک شاخه خیلی عمیق بودند اما ایشان (آیت‌ا... خامنه‌ای) تنوع دارند.» همین تنوع مطالعات و آگاهی‌هاست که نگاه رهبری را به مسائل اجتماعی و فرهنگی با نگاه غالب مدیران فرهنگی در کشور در طول دوره‌های صدارت دولت‌های مختلف چه اصلاح‌طلب و چه اصولگرا متفاوت کرده است.

سیاستمداران معمولا فقط بولتن می‌خوانند تا کتاب اما رجال انقلابی در ایران در کل متفاوت و همواره اهل مطالعه بودند

انتقاد از کج‌سلیقگی ممیزان ارشاد

یکی از جلوه‌های جالب این تضاد میان شیوه‌های سیاستگذاری و مدیریت فرهنگی در مستند غیررسمی ۶ وقتی است که رهبر انقلاب در برابر فعالان خط مقدم فرهنگی کشور قرار می‌گیرد و درددل‌های آنان را از نزدیک می‌شنود. در یکی از دیدارهای پنجشنبه ایوب آقاخانی چهره نامدار تئاتر به گلایه از مسئولان فرهنگی می‌پردازد. او می‌گوید هنرمندان به مشکل تفسیر به رأی مدیران از منویات رهبری دچارند و مدیران درک خود از منویات ایشان را ملاک عمل قرار می‌دهند و از رهبری می‌خواهد وقتی با مسئولان فرهنگی حرف می‌زنند با صراحت حرف بزنند که جای تفسیر به رأی نماند و رهبری پاسخ می‌دهند: آنهایی که می‌خواهند تفسیر به رأی کنند، حرف صریح را هم تفسیر به رأی می‌کنند. در جای دیگر ناشری از تندروی‌ها در ممیزی گلایه می‌کند و می‌گوید در بخشی از یک کتاب تاریخی که در آن گفته شده فنیقی‌ها گوشت خوک می‌خورده‌اند، ممیزان ارشاد گفته‌اند خوک را بردارید چون گوشت خوک حرام است! رهبری وقتی این را می‌شنوند، می‌گویند: «این‌گونه گیردادن‌ها کج‌سلیقگی است.» در غرفه‌ای دیگر غرفه‌دار جوانی از انتقادناپذیری مسئولان، انتقاد تندی می‌کند و می‌گوید حکومتی که تاب و تحمل انتقاد را نداشته باشد، شکست می‌خورد و رهبری با حوصله حرف او را می‌شنوند و می‌گویند: خداوند توفیق بدهد هم طاقت انتقاد را داشته باشیم و هم انتقاد را درست بفهمیم. این رفتار و پاسخ را با رفتار و پاسخ بسیاری از مدیران اجرایی و نمایندگان مجلس مقایسه کنید که در برابر هر انتقادی طلبکارانه حرف می‌زنند و دیگران را مقصر و خود را عاری از اشتباه و نقص جلوه می‌دهند؛ حتی اشتباهات آشکار خود را تیپ‌های طبیعی می‌دانند!

ناشری از تندروی‌ها در ممیزی گلایه می‌کند و رهبری می‌گویند: «این‌گونه گیردادن‌ها کج‌سلیقگی است

برای دیدن غیررسمی۶ کیوآرکد را اسکن کنید

دیدگاه

کارگردان چه می‌گوید؟

سید محمدعلی صدرنیا، کارگردان مجموعه فیلم‌های مستند «غیررسمی» است که اینک قسمت ششم آن آماده نمایش شده است. او این قسمت از غیررسمی را با این کلمات توصیف می‌کند: «روایت نسبت آقا با کتاب» و البته می‌گوید این نسبت آن‌قدر وسیع، مفصل و پر از جزئیات است که انگار وارد یک دریا شده‌ای و به همین دلیل آقای کارگردان به گفته خود مدت‌ها سعی می‌کرده است از ساخت این فیلم طفره برود. او با اشاره به وجود ساعت‌ها راش از حضور رهبر انقلاب در نمایشگاه کتاب تهران، گفت‌وگو با ناشران و دیدار با شخصیت‌های برجسته فرهنگی هنری، تأکید می‌کند همه این فیلم‌ها را دیده و سعی کرده از میان آنها، بخش‌هایی را که تاکنون دیده نشده است، انتخاب کند. او تأکید می‌کند سعی و تلاش اصلی در تولید این فیلم مستند این بوده است که فراتر از بحث رابطه مستحکم رهبری با کتاب، به موضوع جنس مدیریت فرهنگی رهبر انقلاب که مغفول مانده، پرداخته شود. خبرنگار ما در این نشست از صدرنیا درباره علت میزان بالای حضور مدیران فرهنگی به جای اهالی فرهنگ و هنر پرسید و او گفت: «ما به سراغ تعداد زیادی از اهالی فرهنگ و هنر رفتیم و با آنها مصاحبه گرفتیم ولی خروجی بسیاری از این مصاحبه‌ها چندان به درد روایت ما نمی‌خورد به این دلیل که این افراد معمولا به تعریف‌های کلی بسنده می‌کردند و به‌همین‌دلیل ترجیح دادیم از بسیاری از این گفت‌وگوها استفاده نکنیم.»

درنگ

آیت‌ا... خامنه‌ای در انتشارات فرانکلین

ابوالحسن نجفی تنها چهره مشهور و مهمی از اهالی فرهنگ و هنر نیست که در سال‌های ریاست جمهوری و رهبری با آیت‌ا... خامنه‌ای دیدار کرده است. اگر به یاد داشته باشید چندی پیش دکتر کریم مجتهدی، استاد فلسفه دانشگاه تهران درگذشت. برخی رسانه‌های انقلابی به‌دلیل این‌که دکتر مجتهدی به‌عنوان استاد فلسفه غرب مشهور بود، حتی خبر درگذشت وی را هم منتشر نکردند اما وقتی رهبر انقلاب درباره درگذشت وی پیام تسلیتی دادند و دفتر رهبر انقلاب، عکس‌هایی از دیدار دکتر مجتهدی با رهبر انقلاب منتشر کرد، در پی جبران برآمدند. در مستند «غیررسمی۶» نمونه‌های جالبی از این دیدارها می‌بینیم. برای مثال خیلی‌ها باور نمی‌کنند مرحوم ایرج افشار، ایران‌شناس و نسخه‌شناس مشهور و پایه‌گذار کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران، دیداری خصوصی با رهبر انقلاب در کتابخانه شخصی ایشان داشته است. ایرج افشار، ایران‌شناسی بزرگ و چهره فرهنگی مهمی بود اما در منظومه فکری رهبری تعریف نمی‌شود اما دیدگاه رهبر به چهره‌های برجسته فرهنگی و علمی کشور، فراتر از خط‌کشی‌های ایدئولوژیک است. جالب اینجاست که در جریان این دیدار، رهبری به آقای محمدی گلپایگانی رئیس دفترشان تاکید می‌کنند وقتی خودروی آقای افشار به محوطه بیت رسید، از همان نقطه‌ای که ایشان از خودرو پیاده می‌شوند، به استقبال‌شان بروید و پیاده و بااحترام وی را به کتابخانه بیاورید. غلامعلی حداد عادل در این مستند می‌گوید: بعد از فوت آقای افشار از جریان دیدار ایشان با رهبر انقلاب خبردار شدم و عکس‌های این دیدار را دیدم. روز تشییع مرحوم ایرج افشار به دکتر شفیعی کدکنی گفتم می‌دانید آقای افشار با آقا دیدار داشته است؟ شفیعی کدکنی گفت: مگر می‌شود؟ تو از کجا می‌دانی؟ گفتم عکس‌های این دیدار را دیده‌ام. شفیعی کدکنی گفت: چطور افشار درباره این دیدار به هیچ‌کدام ما چیزی نگفته است؟ من هم گفتم که آقا هم از این دیدار چیزی به من نگفته است.

یکی دیگر از موارد قابل ذکر، حضور فریده مهدوی دامغانی، استاد دانشگاه و مترجم در یکی از نشست‌های پنجشنبه‌های رهبری است. او مترجم پرکاری است و آثاری از نویسندگان مشهوری چون شکسپیر، مولیر، گوته، بورخس و دانته را ترجمه کرده است. نکته مهم این است که فریده مهدوی، دختر احمد مهدوی دامغانی، استاد برجسته دانشگاه در رشته ادبیات است. مهدوی دامغانی که در زمان این دیدار زنده بود، در ابتدای انقلاب دچار مشکلاتی شد و مدت کوتاهی به زندان افتاد. مهدوی دامغانی پس از آزادی از زندان، به خارج رفت اما رابطه خود را با ایران و جمهوری اسلامی قطع نکرد. در این دیدار رهبری از احوال پدرش می‌پرسند و فریده مهدوی هم سلام ویژه و علاقه‌مندی مرحوم مهدوی دامغانی را به رهبری منتقل می‌کند. نمونه جالب توجه دیگر دیدار ایشان با زنده‌یاد احمد آرام است که در آن خاطره‌ای را بیان می‌کنند. آیت‌ا... خامنه‌ای در جوانی مشغول ترجمه کتابی بوده‌اند که وقتی به یک کلمه برمی‌خورند و نمی‌توانند آن را ترجمه کنند، جست‌وجو می‌کنند تا کسی را برای راهنمایی بیابند. این فرد احمد آرام است و آیت‌ا... خامنه‌ای که در آن زمان طلبه جوانی است، به دفتر انتشارات فرانکلین می‌روند و او را می‌یابند و از او راهنمایی می‌خواهند و جالب اینجاست که آرام سال‌ها بعد، هنوز آن دیدار را به یاد داشت. از دیگر چهره‌هایی که می‌شود به دیدار آنان با رهبری اشاره کرد و در این مستند از آنها نام برده می‌شود، می‌توان به همایون صنعتی و سید جعفر شهیدی اشاره کرد.

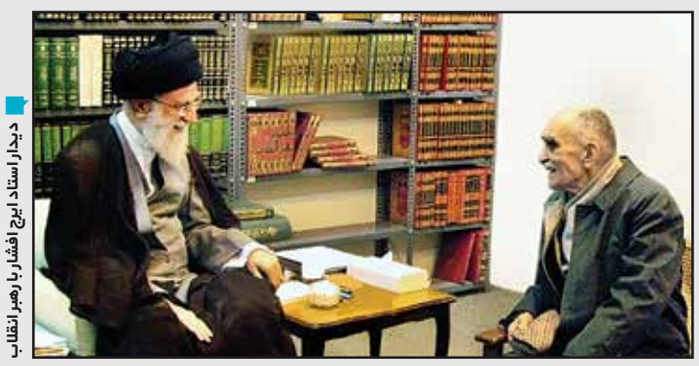

دیدار استاد ایرج افشار با رهبر انقلاب

دیدار استاد سید جعفر شهیدی با رهبر انقلاب